

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-Pi.431.3.4.2021.1

Poznań, 19 października 2021 r.

Pan
Mirosław Wieczór
Burmistrz Miasta i Gminy
Wronki
ul. Ratuszowa 5
64 – 510 Wronki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 16 ust. 1,2,4 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1464 ze zm.), w dniach od 16 sierpnia do 6 września 2021 r., została przeprowadzona w Urzędzie Miasta i Gminy Wronki (64-510 Wronki, ul. Ratuszowa 5), kontrola w trybie zwykłym, w zakresie realizacji świadczeń rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna w okresie od 1 lipca 2020 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

W związku z powyższym, na podstawie art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Czynności kontrolne przeprowadził, na podstawie upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego nr KN-II.0030.130.2021.1 z dnia 9 sierpnia 2021 r. (dowód: akta kontroli str. 1), kontroler-Iwona Palicka starszy specjalista w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu-Delegatura w Pile, która złożyła oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w wymienionej wyżej kontroli (dowód: akta kontroli str. 2).

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-Pi.431.3.4.2021.1 z dnia 4 sierpnia 2021 r. (dowód: akta kontroli str. 3).

Celem kontroli była ocena prawidłowości prowadzonego postępowania w ramach przyznawania świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekuna.

Funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień.

W wyniku kontroli ustalono.

Jednostką realizującą zadanie w Mieście i Gminie Wronki jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wronkach, zwany dalej „M-GOPS” lub „Ośrodek” (dowód: Załącznik nr 1).

Zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy (prezydent, burmistrz, wójt), który może upoważnić, w formie pisemnej (...) kierownika ośrodka pomocy społecznej (...), a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej (...) do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji administracyjnych w ww. sprawach.

Burmistrz Miasta i Gminy Wronki, zwany w dalszej części Organem, upoważnił dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wronkach do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych i zasiłku dla opiekunów, a także do wydawania w tych sprawach decyzji oraz zastępcę dyrektora Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wronkach do prowadzenia postępowań z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych-dowód: Załącznik nr 1.

Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizowane są przez pracowników M-GOPS Sekcji świadczeń rodzinnych, do zadań których należy m.in.:

- przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych,
- opracowywanie decyzji administracyjnych,
- przygotowywanie list wypłat ww. świadczeń,
- prowadzenie ewidencji osób otrzymujących świadczenia rodzinne,
- sporządzanie informacji, sprawozdań, ocen, analiz, bilansu potrzeb w zakresie świadczeń rodzinnych,
- kompletowanie i przygotowanie dokumentacji dot. przyznawania i wypłaty ww. świadczeń,
- obsługa systemu komputerowego,
- prowadzenie punktu informacyjnego i wydawanie decyzji.

W toku kontroli sprawdzono prawidłowość postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych oraz legalność wydanych decyzji, w tym w szczególności:

- sprawdzono termin złożenia, poprawność wypełnienia i zgodność informacji zawartych we wnioskach o ww. świadczenia z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466);
- sprawdzono kompletność dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do świadczeń i jej zgodność z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ww. rozporządzeniem;
- sprawdzono udokumentowanie i prawidłowość ustalenia dochodu, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy,

wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r., poz. 1497);

- kontroli poddano wydane przez organ właściwy decyzje w zakresie przyznanych świadczeń i ich zgodność z wnioskami, z przepisami ww. rozporządzenia w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2021, poz. 735 ze zm.);
- sprawdzono terminowość postępowania.

Ponadto skontrolowano prawidłowość prowadzonych postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297).

W okresie od 1 lipca 2020 r. do 16 sierpnia 2021 r. do M-GOPS wpłynęło:

- 341 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami,
- 138 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 24 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego,
- 146 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka,
- 36 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego,
- 9 wniosków o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Ponadto ustalono, iż w ww. okresie M-GOPS wypłacał zasiłek dla opiekunów 5 osobom (dowód: akta kontroli str. 4-5).

Kontroli poddano 61 spraw, w tym:

- 30 spraw dotyczących uprawnień do świadczeń rodzinnych z dodatkami, co stanowi 8,8% ogółu złożonych w tym zakresie wniosków,
- 6 spraw dotyczących uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego, co stanowi 4,4% ogółu złożonych w tym zakresie wniosków,
- 6 spraw dotyczących uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, co stanowi 25,0% ogółu złożonych w tym zakresie wniosków,
- 10 spraw dotyczących uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, co stanowi 6,9% ogółu złożonych w tym zakresie wniosków,
- 6 spraw dotyczących uprawnień do świadczenia rodzicielskiego, co stanowi 16,7% ogółu złożonych w tym zakresie wniosków,
- 3 spraw dotyczących uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego, co stanowi 33,3% ogółu złożonych w tym zakresie wniosków.

Skontrolowano także akta spraw 3 osób, którym w okresie objętym kontrolą wypłacano zasiłek dla opiekuna, co stanowi 60% ogółu osób, którym ww. zasiłek był w tym okresie wypłacany.

Próba kontrolną objęto:

- w przypadku zasiłku rodzinnego z dodatkami-25 pierwszych spraw rozpatrywanych przez M-GOPS w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. dotyczących uprawnień do ww. świadczenia oraz 5 pierwszych spraw rozpatrywanych w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 16 sierpnia 2021 r. dotyczących uprawnień do ww. świadczenia,
- w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego-3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz 3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 16 sierpnia 2021 r.,
- w przypadku świadczeń pielęgnacyjnych-3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz 3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 16 sierpnia 2021 r.,
- w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka-5 pierwszych spraw rozpatrywanych w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz 5 pierwszych spraw rozpatrywanych w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 16 sierpnia 2021 r.,
- w przypadku świadczenia rodzicielskiego-3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r. oraz 3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 16 sierpnia 2021 r.,
- w przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego-3 pierwsze sprawy rozpatrywane w okresie od 1 lipca 2020 r. do 31 grudnia 2020 r., w 2021 r. M-GOPS nie rozpatrywał żadnych spraw dotyczących uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego

(dowód: akta kontroli str. 6-21 oraz str. 17-22).

Kontrolą objęto sprawy, które zostały wszczęte z uwagi na złożenie stosownego wniosku lub które zakończyły się wydaniem decyzji.

Sprawdzono również akta 3 osób, które w okresie objętym kontrolą pobierały zasiłek dla opiekuna (dowód: akta kontroli str. 5).

Skontrolowane postępowania szczegółowo zostały opisane w Załącznikach od nr 2 do nr 8 i stanowią integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej we Wronkach w skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami określonymi w rozporządzeniu w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna oraz w ustawie o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin a w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2019 r. w sprawie kwoty świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2020 (M.P. z 2019 r., poz. 1067) oraz z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 4 listopada 2020 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2021 (M.P. z 2020 r., poz. 1031). Decyzje administracyjne wydawane były terminowo, a sposób ich doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2021, poz. 735), zwanej dalej k.p.a.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń był wniosek o ustalenie prawa do pomocy wraz z kompletem dokumentów. Wnioski opatrzone były datą wpływu. Wnioski oraz zawarte w nich oświadczenia i pouczenia były podpisane przez osobę ubiegającą się o świadczenia rodzinne. Do wniosków dołączane były dokumenty wymienione w art. 23 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stanowiące podstawę ustalenia prawa do świadczeń. Wszystkie skontrolowane sprawy, dotyczące świadczeń rodzinnych zawierały potwierdzenia weryfikacji danych w bazie PESEL.

Dołączona do wniosków dokumentacja zawierała informacje o uzyskanych dochodach, orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, prawomocne wyroki sądu orzekające rozwód, orzeczenia sądu zasądzające alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną, odpis zupełny lub skrócony zgonu rodzica dziecka lub małżonka.

W badanych sprawach nie stwierdzono sytuacji braku otrzymania przez osobę uprawnioną alimentów albo otrzymania ich w wysokości niższej od ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd.

Osoba ubiegająca się o przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania do wniosku dołączała odpowiednie oświadczenie lub zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły poza miejscem zamieszkania.

W aktach dotyczących ustalania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka znajdowały się dodatkowo stosowne zaświadczenia lekarskie potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Oświadczenia stron oraz członków rodziny składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Składający oświadczenie został zobowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Ponadto stwierdzono stosowanie przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1842 ze zm.), w szczególności art. 15 h ust. 1 pkt 2 zgodnie z którym z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którego ważność upływa w terminie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Stwierdzono następujące uchybienia:

1. Przyjęcie nieprawidłowo wypełnionych wniosków, w których wnioskodawca:
  - w części dotyczącej uzyskania uprawnień do dodatków do zasiłku rodzinnego wpisał dziecko bez wskazania dodatku, o który na nie wnioskuje–stwierdzono w 4 przypadkach na 30 skontrolowanych spraw,
  - w części „Dane członków rodziny” nie wskazał dziecka, na które wnioskuje o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka–stwierdzono w 1 przypadku na 10 skontrolowanych spraw.
2. Brak precyzyjności podstaw prawnych decyzji–stwierdzono w 41 przypadkach na 61 skontrolowanych spraw, wskazywanie w podstawie prawnej przepisów niemających zastosowania–stwierdzono w 38 przypadkach na 61 skontrolowanych spraw, powołanie nieaktualnych przepisów–w 2 przypadkach na 61 skontrolowanych spraw.
3. Jednoczesne powołanie w podstawie prawnej art. 155 k.p.a. oraz art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych–w 2 przypadkach na 61 skontrolowanych spraw.
4. Błędne sformułowanie sentencji decyzji, stwierdzono w 1 przypadku na 61 skontrolowanych spraw.

Ad 1.

W myśl art. 23 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, jednego z małżonków, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, rodziny zastępczej niezawodowej, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby, a także osób, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1064 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny.

W rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. określono sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych. I tak w ww. rozporządzeniu określono, iż wniosek winien zawierać m.in. wskazanie świadczenia rodzinnego, którego dotyczy (§2 pkt 2), wskazanie danych dotyczących członków rodziny (§2 pkt 3).

Podczas kontroli ustalono, iż wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych zawierały następujące uchybienia, polegające na tym, iż wnioskodawca:

- w części dotyczącej uzyskania uprawnień do dodatków do zasiłku rodzinnego wpisał dzieci bez wskazania dodatku, o który na nie wnioskuje (poz. 4, 12, 23, 26 Załącznika nr 2),
- w części „Dane członków rodziny” nie wskazał dziecka, na które wnioskuje o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka (poz. 7 Załącznik nr 3).

Zastępca dyrektora M-GOPS wyjaśnił cyt. „W każdym z powyższych przypadków wnioskodawcy kolejno wpisują dane swoich dzieci, czyli: uzupełniają dane dziecka

pierwszego, następnie uzupełniają dane dziecka drugiego (w rubrykach tych widnieją imiona i nazwiska dzieci). W części wniosku, w której wnioskodawca wskazuje dzieci i zaznacza rodzaj dodatków do zasiłku rodzinnego ma miejsce sytuacja, w której matka wpisuje dziecko, a nie zaznacza przy nim żadnych dodatków. W ocenie Organu – nie zaznacza – ponieważ nie wnioskuje na to dziecko o żaden dodatek. Sytuacja taka jest przez Organ dogłębnie analizowana pod kątem przysługiwania bądź też nie przysługiwania konkretnych dodatków danej rodziny. Mając na uwadze powyższe, wezwanie matki do tutaj. Ośrodka i wykreślenie przez nią dziecka, na które nie wnioskuje o dodatek nie ma wpływu na prawidłowość wypłaty świadczeń i w żaden sposób nie działa na niekorzyść beneficjentów tychże świadczeń”.

Zastępca dyrektora M-GOPS wyjaśnił również „(...) Dodatek taki został przyznany, ponieważ z rejestru PESEL wynika, iż rodzina mieszka w innej miejscowości aniżeli znajduje się siedziba szkoły i do wniosku zostało dołączone zaświadczenie ze szkoły potwierdzające uczęszczanie dziecka do szkoły znajdującej się poza miejscem zamieszkania. Ponadto to wnioskodawca wypełnił część IV wniosku „Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania”, w którym oświadczył, że dziecko w obecnym oraz kolejnym roku szkolnym będzie się uczyć w szkole poza miejscem zamieszkania. Brak zaznaczenia owego dodatku jest niedopatrzeniem ze strony zarówno składającego jak i przyjmującego wniosek” (dowód: Załącznik nr 9).

Ponadto zastępca dyrektora M-GOPS wyjaśnił cyt. „Niewątpliwie jest, że organ rozpatrując wniosek o ustalenie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka uwzględnił w składzie rodziny wszystkie osoby wraz z dzieckiem. Dziecko zostało wskazane wraz ze wszystkimi danymi w pkt 3 wniosku. Wniosek został złożony w dniu 08.01.2021 r. W obecnej wówczas sytuacji epidemiologicznej związanej z Covid-19, mając na uwadze powyższe, podjęto decyzję o nie wzywaniu wnioskodawcy do uzupełnienia wniosku” (dowód: Załącznik nr 9).

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia uznano, że stwierdzone we wnioskach braki nie stanowiły przeszkody do właściwego ich rozpatrzenia, a następnie wydania stosownych decyzji.

Ad 2.

W podstawie prawnej większości decyzji opisanych w Załącznikach od nr 2, 3, 5 i 7 wskazano przepisy w sposób nieprecyzyjny odpowiednio art. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 20, 24, 26, 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych, art. 15b wskazanej ustawy, art. 16a ustawy, art. 16, 20, 24 i 32, 26, art. 16a ustawy, oraz art. 8, 17c ust. 3 i 4 ww. ustawy.

Ponadto w podstawie prawnej skontrolowanych decyzji wskazano przepisy niemające w danej sprawie zastosowania, stwierdzono w sprawach opisanych pod poz. 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 30 Załącznik nr 2, poz. 1-9 Załącznik nr 3 poz. 4 i 6 Załącznik nr 6 oraz poz. 1-6 Załącznik nr 7.

Ponadto w 2 przypadkach (poz. 1, 3 Załącznik nr 5) w podstawie prawnej decyzji wydanych odpowiednio: 17 listopada 2020 r. i 3 listopada 2020 r. wskazano

nieaktualne rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238), które zostało uchylone 22 sierpnia 2018 r.

Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. W orzecznictwie podkreśla się, że podstawa prawna decyzji powinna zostać powołana dokładnie, ze wskazaniem wszystkich mających zastosowanie w danej sprawie przepisów prawa materialnego i formalnego (wraz ze wskazaniem konkretnego artykułu, paragrafu, punktu itd.) oraz z podaniem źródeł ich publikacji.

Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień zastępcy dyrektora M-GOPS z 3 września 2021 r., który wskazał cyt. „(...)Wskazane błędy powstały w wyniku niedostosowania wzorów decyzji często zmieniających się przepisów. W decyzjach przyznających zasiłek rodzinny podstawa prawna zawiera wszystkie przepisy dotyczące ustalenia prawa do zasiłku natomiast uszczegółowienie przyznanych dodatków znajduje się w sentencji decyzji (...)”-dowód: Załącznik nr 9.

Ad 3.

W podstawach prawnych 2 decyzji (opisanych pod poz. 17 Załącznik nr 2 i poz. 2 Załącznik nr 5) powołano jednocześnie art. 155 k.p.a. i art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. W obydwu przypadkach podjęcie ww. decyzji było wynikiem poinformowania przez strony Organu o rezygnacji z prawa do przyznanych świadczeń.

Zgodnie z treścią art. 155 k.p.a. decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchynieniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes stron. Przepis art. 32 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, stanowi, iż organ właściwy oraz wojewoda mogą bez zgody strony zmienić lub uchylić ostateczną decyzję administracyjną, na mocy której strona nabyła prawo do świadczeń rodzinnych, jeżeli uległa zmianie sytuacja rodzinna lub dochodowa rodziny mająca wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych, członek rodziny nabył prawo do świadczeń rodzinnych winnym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, osoba nienależnie pobrała świadczenie rodzinne lub wystąpiły inne okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń. Powyższe oznacza, że art. 32 ust. 1 powołanej ustawy wprowadza szczególne względem stosowanego w sprawach nieuregulowanych ustawą o świadczeniach rodzinnych (na mocy art. 32 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych) Kodeksu postępowania administracyjnego warunki zmiany decyzji administracyjnej przyznającej prawo do świadczenia rodzinnego.

W odniesieniu do relacji art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych i art. 155 k.p.a., w sytuacji gdy możliwe jest zastosowanie trybu z art. 32 ustawy o świadczeniach

rodziny nie jest dopuszczalne stosowanie trybu z art. 155 k.p.a. Artykuł 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych jest przepisem szczególnym i stąd też ma pierwszeństwo przed innymi trybami przewidzianymi w kodeksie postępowania administracyjnego. Dopiero w sytuacji braku spełnienia przesłanek umożliwiających zmianę lub uchylenie decyzji w trybie art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych, organ może zastosować tryb przewidziany w przepisach kodeksu postępowania administracyjnego (Anna Kawecka, Joanna Sapeta, komentarz do art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych (w:) Katarzyna Małysa-Sulińska (red.), ustawa o świadczeniach rodzinnych. Komentarz.: LEX 2015). Nie uznano wyjaśnień zastępcy dyrektora M-GOPS cyt. „Błąd występujący jednostkowo, a nie nagminnie. W celu wyeliminowania tego typu błędów zostaną wprowadzone dodatkowe wewnętrzne procedury kontrolne przed zatwierdzeniem decyzji przez Dyrektora M-GOPS. Błąd nie ma wpływu na prawidłowość wypłaty świadczeń” (dowód: Załącznik nr 9).

Ad 4.

W decyzji opisanej pod poz. 13 Załącznika nr 2 stwierdzono, iż w sentencji nie wskazano, że przyznane prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w wys. 400,00 zł jest świadczeniem miesięcznym.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych osobie, o której mowa w ust. 1, przysługuje jeden dodatek w wysokości 400,00 zł miesięcznie niezależnie od liczby dzieci pozostających pod jej opieką. Zwrócić należy uwagę, że rozstrzygnięcie zawarte w sentencji jest jednym z najistotniejszych elementów decyzji administracyjnej. Ma ono znaczenie szczególne, gdyż określa skutki ustalonego przez organ stanu faktycznego i zastosowanych przepisów. Konkretyzacja prawa powinna dokonywać się w rozstrzygnięciu, a nie w innych elementach decyzji. Dlatego rozstrzygnięcie winno zostać sformułowane w sposób dokładny, zrozumiały i jednoznaczny. Jednocześnie podkreślić należy, iż uzasadnienie decyzji nie może zastąpić rozstrzygnięcia, a w razie rozbieżności między osnową decyzji, a jej uzasadnieniem o sposobie rozstrzygnięcia sprawy decyduje sentencja (por. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 2 lipca 2018 r., I OSK 873/18, LEX nr 2565108). Mając powyższe na względzie uznać należy, że sposób sformułowania sentencji ww. decyzji jest niedokładny, bowiem może sugerować przyznanie dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego za okres od 1 lipca 2020 r. do 31 października 2020 r., z naruszeniem art. 10 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych, co w rzeczywistości nie miało miejsca.

W związku z powyższym nie uznano wyjaśnień zastępcy dyrektora M-GOPS cyt. „Powyższa sytuacja wynika z błędu programu do obsługi świadczeń rodzinnych, albowiem sentencja decyzji jest automatycznie przez program generowana. Zaistniała sytuacja została zgłoszona do administratora oprogramowania Info-r Sp. Jawna”-dowód: Załącznik nr 9).

Ponadto stwierdzono, że w nagłówku wszystkich skontrolowanych decyzji wskazano cyt. „Dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej 64-510 Wronki, ul. Powstańców Wlkp. 23 tel. 67 254 00 44 661 461 058”.

W myśl art. 107 §1 pkt 1 k.p.a. decyzja winna zawierać oznaczenie organu administracji publicznej. Art. 20 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych stanowi, iż postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy, którym zgodnie z art. 3 pkt 11 powołanej ustawy jest wójt, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne. Podkreślenia wymaga, iż oznaczenie organu ma doniosłe znaczenie dla oceny, czy decyzję wydał właściwy organ administracji publicznej. Decyzja powinna zawierać oznaczenie organu administracji publicznej, który ją wydał, a polega ono na podaniu pełnej nazwy organu i jego siedziby (adresu) w części komparycji. Jednakże brak oznaczenia organu w tak zwanej części nagłówkowej decyzji nie powoduje takiego skutku, jeżeli podpis osoby upoważnionej do wydania decyzji został opatrzony pieczęcią dostatecznie identyfikującą konkretny organ administracji publicznej.

W wyjaśnieniach z 3 września 2021 r. zastępca dyrektora M-GOPS wskazał cyt. ”Pieczęć w lewym górnym rogu decyzji nie jest oznaczeniem organu wydającego decyzję, Ośrodek posługuje się wskazaną pieczęcią, aby podać stronie dane adresowe M-GOPS, który prowadził postępowanie w niniejszej sprawie. Kodeks postępowania administracyjnego nie precyzuje, w którym miejscu decyzji ma być uwidocznione oznaczenie organu (nie przesądza, iż jest to lewy górny róg decyzji). Zdaniem M-GOPS wystarczającym jest oznaczenie organu wydającego decyzję w treści decyzji np. w pieczęci podpisowej, z której wynika, iż decyzja jest wydawana z upoważnienia Burmistrza” (dowód: Załącznik nr 9).

W związku z tym uznano, że zarówno w przypadku decyzji podpisanych przez dyrektora M-GOPS jak i przez zastępcę dyrektora M-GOPS stosuje się pieczęci dostatecznie identyfikujące konkretny organ administracji publicznej.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Ustalenie i wypłata zasiłków dla opiekunów realizowana jest na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r., poz. 1297). Ustawa daje prawo korzystania ze świadczenia osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasa z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548 ze zm.) z dniem 1 lipca 2013 r.

Kontrolą objęto akta 3 osób pobierających w badanym okresie zasiłek dla opiekuna, które zostały szczegółowo opisane z Załączniku nr 8 stanowiącym integralną część projektu wystąpienia pokontrolnego.

Stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą w 2 przypadkach opisanych pod poz. 1 i 3 Załącznika nr 8 nie zastosowano wytycznych art. 7 ust. 3 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, w myśl którego aktualizację wywiadu rodzinnego

należy przeprowadzać co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w sytuacji gdy zaistniały wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna.

Z wyjaśnień zastępcy dyrektora M-GOPS wynika, iż cyt. „W związku z sytuacją epidemiologiczną pracownik socjalny uzgadniał termin z klientem, tak aby bezpiecznie dla beneficjenta przeprowadzić wywiad. W związku z powyższym termin wywiadów nieznacznie uległy przesunięciu w czasie. Wywiady potwierdziły słuszność wypłacanych świadczeń”. zastępca dyrektora wyjaśnił, iż w przypadku sprawy opisanej pod poz.:-1 Załącznika nr 8 cyt. „W dniu 25 stycznia 2021 r. pracownik socjalny skontaktował się telefonicznie z klientem, jednak zainteresowany nie mógł rozmawiać z przyczyn osobistych. Pracownik socjalny skontaktował się ponownie w kolejnym dniu roboczym i w tym dniu nie mogło dojść do spotkania, gdyż klient był w trakcie załatwiania niezbędnych badań związanych z planowanym zabiegiem na oddziale urologicznym. W związku z powyższym bezpośrednio po jego powrocie ze szpitala pracownik poszedł na wywiad”,

-3 Załącznika nr 8 cyt. „Pracownik socjalny kontaktował się z klientem pod koniec stycznia 2021 r. Klientka nie odbierała telefonu. Dopiero 4 lutego 2021 r. w rozmowie telefonicznej okazało się, że miała ona wizytę u chirurga naczyniowego w Poznaniu. Wówczas przeprowadzono z beneficjentką wywiad” (dowód: Załącznik nr 9).

Z uwagi na fakt, że działania pracowników socjalnych zmierzające do przeprowadzenia wywiadu środowiskowego miały miejsce w okresie o którym mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, uznano wyjaśnienia zastępcy Dyrektora M-GOPS za zasadne.

Stan faktyczny został utrwalony w projekcie wystąpienia pokontrolnego oraz w wymienionych poniżej załącznikach:

1. Lista sprawdzająca „Sprawy organizacyjne”.
2. Lista sprawdzająca „Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego”.
3. Lista sprawdzająca „Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka”.
4. Lista sprawdzająca „Zasiłki pielęgnacyjne”.
5. Lista sprawdzająca „Specjalny zasiłek opiekuńczy”.
6. Lista sprawdzająca „Świadczenie pielęgnacyjne”.
7. Lista sprawdzająca „Świadczenie rodzicielskie”.
8. Lista sprawdzająca „Zasiłek dla opiekuna”.
9. Wyjaśnienia zastępcy dyrektora M-GOPS z 3 września 2021 r.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w książce kontroli Urzędu Miasta i Gminy Wronki, pod poz. 37.

Biorąc pod uwagę powyższe oceny zawarte w wystąpieniu pokontrolnym wnoszę o:

1. Powoływanie w podstawie prawnej decyzji wszystkich, mających zastosowanie w rozpatrywanej sprawie przepisów prawa formalnego i materialnego, z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji.

2. Niestosowanie trybu z art. 155 k.p.a. w przypadku możliwości zastosowania trybu z art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
3. Formułowanie sentencji decyzji w sposób dokładny, zrozumiały i jednoznaczny.

Zgodnie z art. 48 ustawy z 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Treść wystąpienia podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2176), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Monika Donke-Cieślewicz
z-ca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Dokument sporządziła w dniu 21 października Iwona Palicka starszy specjalista